

Lidia Maria Jedlińska

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Artykuł zamieszczony na platformie edukacji dorosłych EPALE (10.06.2016) [TUTAJ>>>](#)

Edukacja teatralna wsparciem procesu nauczania osób dorosłych z dysfunkcjami

Inspirowanie nowatorskich i twórczych działań w obszarze edukacji teatralnej, szczególnie wśród międzypokoleniowych grup zagrożonych społecznym wykluczeniem z powodu różnego rodzaju dysfunkcji jest działaniem nie tyle trudnym, co rzadko spotykanym. Podjęcie tak trudnego zadania należy uznać za odważne przedsięwzięcie, wymagające dobrego i wszechstronnego przygotowania merytorycznego oraz umiejętności połączenia wiedzy teoretycznej z bardzo wyrafinowaną kulturą eksperymentalną.

Wyzwaniu temu sprostało [Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”](#), które pod kierownictwem Marii Szejbal prowadzi od 1999 roku zajęcia dla osób z niepełnosprawnością fizyczną, intelektualną i cierpiących na choroby psychiczne oraz dla osób w różnym wieku znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Teatr prowadzi kampanię rozwijania i promowania twórczych metod w edukacji. Inicjuje i realizuje szereg programów edukacyjnych, artystycznych i społecznych na rzecz osób potrzebujących, wykorzystując w tym celu ich naturalne zdolności teatralne, malarskie oraz nowe technologie. Organizuje szkolenia dla nauczycieli, terapeutów i instruktorów teatralnych, liderów grup, organizacji społecznych, w których proponuje kompleksowe podejście do nauczania osób w różnym wieku, o różnym stopniu niepełnosprawności. Do prac włącza aktorów – amatorów, umożliwiając im interaktywne spotkania z widzami (jest to istotny element tworzenia artystycznego przedsięwzięcia). W umiejętny sposób wykorzystuje siłę i atrakcyjność sztuki scenicznej do poprawy sytuacji społecznej osób potrzebujących wsparcia. Zastosowane metody pracy pozwalają opanować nieśmiałość i stres uczestników projektów, rozwijają współpracę, a poprzez akceptację i zrozumienie przyczyniają się do integracji grupy, w której znaczną część stanowią osoby głuchonieme (w ich przypadku komunikacja werbalna jest często niemożliwa bądź utrudniona).

Działania edukacyjne są wynikiem wykorzystania własnych doświadczeń oraz doświadczeń partnerów z zagranicy zdobytych w ramach realizowanych międzynarodowych projektów dofinansowanych przez Komisję Europejską (głównie programu „Uczenie się przez całe życie” oraz programu Erasmus+).

Na portalu [Teatr Amatorski \(link is external\)](#) udostępnione są bezpłatnie scenariusze teatralne oraz publikacje opisujące techniki i metody pracy teatralnej. Stowarzyszenie prowadzi również [Centrum Wolontariatu \(link is external\)](#) promujące ideę wolontariatu.

Autorski program edukacyjny realizowany w różnych projektach w zaproponowanej formule i przy wsparciu opiekunów grupy:

- stanowi dobrą formę ćwiczenia intelektu i samodzielnego myślenia dla osób z różnych grup pokoleniowych, z różnym deficytem niepełnosprawności;

- poprzez swój interaktywny charakter rozwija inicjatywę i kreatywność u wszystkich członków grupy;
- rozwija poczucie pewności siebie i świadomość sukcesu (które są motorem wszelkiego działania), buduje autorytet w grupie, szczególnie aktorów-edukatorów;
- stanowi propozycję warsztatową dla trenerów, liderów grup, która może być wykorzystywana w rozmaitych warunkach i okolicznościach, łatwo dostosowywana do pracy z grupami w różnym wieku i o różnej liczebności.

Materiały dla trenerów i instruktorów teatralnych są interesującym uzupełnieniem literatury przedmiotu, równocześnie pozostając atrakcyjnym wydawnictwem. Ćwiczenia stanowią propozycję do wykorzystania w wielu sytuacjach i na różnych etapach pracy z wielopokoleniową grupą. Pomagają w realizacji działań teatralnych, integrowaniu, rozwijaniu konkretnych umiejętności uczestników. Dodatkowo – poprzez swoją otwartą konstrukcję – można je wzbogacić o nowe inspirujące elementy. Tak też uczyniono podczas warsztatów dla edukatorów i instruktorów pracujących z seniorami pt. „Teatr w pracy z seniorami” przeprowadzonych w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie (2015 r.). Zdjęcia z warsztatów można obejrzeć [tutaj \(link is external\)](#).

Ważna jest „świadomość tworzenia” pozwalająca uczestnikom spotkań na przenoszenie zdobytych doświadczeń i umiejętności na inne sfery życia, włączając tę prywatną. Podnosząc poczucie własnej wartości w naturalny sposób ułatwia się tym osobom funkcjonowanie w niejednokrotnie trudnym dla nich środowisku.

Podsumowaniem prowadzonych działań może być opinia Piotra Kostuchowskiego – koordynatora projektów Teatru Grodzkiego: *„Trudno pracować z niepełnosprawnymi, jeszcze trudniej zarzucić tę pracę. (...) oni dzięki stworzonej szansie grają, mówią i migają. Łączą się pokolenia, osoby sprawne i niepełnosprawne. Jak wiele można powiedzieć, nie mówiąc nic.”*

Szczegółowe informacje na temat przedsięwzięć realizowanych przez Teatr Godzki oraz uzyskanych rezultatów znajdują się na [stronie Teatru \(link is external\)](#) pod hasłem „Projekty” i „Publikacje”.

Dr Maria Jedlińska pracuje w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie. Od 2007 r. współtworzy i koordynuje partnerski program WBP w Krakowie i Towarzystwa Polsko-Niemieckiego w Krakowie pt. „[Szkoła @ktywnego Seniora](#)”. Inicjatywa ta została wyróżniona w kwietniu 2015 r. przez Rzecznika Praw Obywatelskich prof. Irenę Lipowicz m.in. za skuteczną integrację między- i wewnątrzpokoleniową oraz za promowanie idei „uczenia się przez całe życie”.